

Faktablad – lektion

När ditt arbete är klart bör det se ut ungefär som det exempel som ligger på samma hemsida som denna uppgift.

Ämne

Hur kommer du dit, då? Jo, börja med att bestämma dig för vilket ämne du vill skriva om. Du får välja vilket ämne du vill, så länge ämnet intresserar dig. Fundera en stund och skriv ner några olika förslag på något du skulle kunna tänka dig att skriva ett faktablad om.

Faktasamlade

När du har valt ämne är det dags att samla fakta. Tanken är att minst 75% av den fakta du har tagit med i det färdiga faktabladet ska bestå av fakta som du har hittat på Internet. Om du kan något själv om ditt valda ämne får du gärna fylla på faktabladet med dina egna kunskaper, men dina kunskaper får alltså maximalt utgöra 25 % av faktabladet. Allt gott och väl så långt? Fråga annars!

Nu kommer det svåra i uppgiften: Du måste använda minst tre textkällor (alltså minst tre **olika** hemsidor) och minst en bildkälla, och varje gång du använder en källa måste du skriva klart och tydligt att du har använt en källa. Dessutom måste du skriva med egna ord och inte bara kopiera meningarna som finns i din källa. Vi tar allt detta steg för steg.

Källkritik

Det första du skulle göra var att bestämma dig för vad du vill skriva om. Vi antar att du vill skriva ditt faktablad om krokofanter. Som steg nummer två ska du leta upp minst tre texthemsidor om krokofanter, och en bild från Internet. Du kan inte använda vilken hemsida som helst. Du måste avgöra om informationen på hemsidan verkar vara riktig, eller om det finns anledning att ifrågasätta trovärdigheten på sidan. Vem som helst kan göra en hemsida, och vem som helst kan lägga ut felaktig information. För att du ska kunna använda informationen på hemsidan i ditt faktablad måste det finnas uppgifter om vem (eller vilken organisation) som lagt ut informationen. Om det inte finns någon som står bakom informationen kan du inte använda uppgifterna. Leta alltså efter vem som skrivit det som står på hemsidan. Gör också ditt bästa för att avgöra om personen som lagt ut informationen är någon som verkar kunna sin sak, eller om det rent av är en högstadieläroving som troligen inte är expert på området (leta t.ex. efter stavfel!). Kanske är det ett företag som vill utrota alla krokofanter som lagt ut informationen? Därefter ska du försöka leta efter när informationen skrevs på Internet. Är informationen fortfarande aktuell? Gör ditt bästa när det gäller att vara kritisk

mot källor, och känn efter om DU tycker att det hela verkar trovärdigt. Avstå från att använda källan om det känns tveksamt.

Skriva med egna ord, citera och källhänvisa

Du har valt ämne. Du har hittat källor som du bedömer som trovärdiga. Nu är det dags att skriva faktauppgifterna i faktabladet. Kom då ihåg följande:

- 1) Skriv alltid med dina egna ord. För att lyckas med detta rekommenderar jag att du läser igenom det faktamaterial du har hittat, att du sedan stänger hemsidan och slutligen skriver det du kommer ihåg. Då kommer det utan tvekan att bli dina egna ord du använder.
- 2) Ibland kan det kännas som om faktamaterialet inte blir bra om det skrivs om. Då kan man välja att citera. När man citerar måste man skriva EXAKT så som det står i källan (även om källan innehåller stavfel) och man måste sätta citationstecken runt den enstaka mening som citeras. Detta ska INTE användas som ett sätt att slippa skriva om med egna ord. Man citerar NÅGON ENSTAKA GÅNG när det känns viktigt att orden faller sig exakt som i källan, så här: Enligt hemsidan xxx.se/xx är det "flera tusen elever som är tjuriga på sin lärare för att svenskuppgifterna är tråkiga".
- 3) Källhänvisa. Så fort du har skrivit ner faktauppgifterna från en viss hemsida och tänker börja lägga in uppgifter från en annan hemsida, måste man markera i texten att uppgifterna kommer från någon annan. Skriv helt enkelt hela sidadressen på hemsidan direkt i texten efter att du slutat använda dig av just den källan. Sätt sidadressen inom parentes, så här: (<http://www.idg.se/2.1085/1.424954/internet-i-bilen-snart-ett-krav>) Med en sådan här källhänvisning kan ingen anklaga dig för att du skulle ha kopierat någon annans text. Man sätter alltid ut en källhänvisning när man har lånat material från andra, även när materialet är en bild. Se till att få den fullständiga och korrekta webbadressen. www.google.se innehåller ingen information trots att det var där du började söka, men det gör <http://restadby.se/krokofant.jpg-for-web-xlarge.jpg>. Adressen www.aftonbladet.se säger inget om var du hittade materialet, så se till att hela länken <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article14169953.ab> finns med.
- 4) Om du har egna kunskaper i det ämne du skriver, och vill ha med lite av detta i ditt faktablad, ska du INTE källhänvisa till dig själv. När källhänvisning saknas förstår läsaren att det är dina egna kunskaper som kommer fram, men var försiktig med vad du påstår i informationen!

Sammanfattning

Välj ett ämne att skriva om.

Samla fakta.

Välj ut vilken fakta som verkar tillräckligt trovärdig för att den ska kunna användas.

Skriv faktabladet med dina egna ord och källhänvisa när du har slutat använda en källa, innan du börjar med nästa källa.